

18. september 2009

Dok. nr.: 923683

## Status på anbefalinger fra Idégruppen for at bryde den sociale arv på universitetsuddannelserne

### Anbefalinger rettet mod Videnskabsministeriet:

Indsatsområde	Anbefaling	Status
<i>Brobygning mellem ungdomsuddannelserne og universiteterne</i>	Anbefaling 2.1: Der skal foretages en kortlægning og beskrivelse af best practices i forhold til brobygningsaktiviteter samt en analyse af effekten af brobygning.	Som resultat af aftalen om fordelingen af globaliseringsmidlerne til forskning og udvikling fra 5. november 2008, er der udmøntet ca. 20 mio. kr. til evidensbaseret forskning i metoder til at modvirke social arv i uddannelsessystemet. Modtagerne af disse midler omfatter flg. SFI-projekter: <ul style="list-style-type: none"><li>o "Betydningen af økonomiske, sociale og organisatoriske faktorer for erhvervelse af uddannelse"</li><li>o "Effekten af studieforberedende uddannelser og tiltag på de videregående uddannelser på tilgang og fuldførelse af videregående uddannelser"</li><li>o "Større mobilitet på videregående studieretninger - identifikation af barrierer og muligheder for studerende med lav social baggrund."</li></ul>
	Anbefaling 2.4: Det skal være obligatorisk for videregående uddannelsesinstitutioner at udbyde brobygningsaktiviteter – men de enkelte institutioner skal have fuld frihed til at afgøre, hvilke aktiviteter de ønsker at udbyde.	Videnskabsministeriet vurderer, at anbefaling om mere og bedre brobygning er fornuftig, men at det vil være uhensigtsmæssigt at lovgive herom.
	Anbefaling 2.5: Unge uden for ungdomsuddannelserne ("sabbatisterne") og studerende på korte og mellemlange videregående uddannelser skal inviteres med til brobygning på universiteterne.	I forbindelse med igangværende søgekampagne, der følger op på efterårets analyse af den lave søgning til universiteterne i 2008, vil man tage kontakt til "sabbatisterne" via en "direct mail"-kampagne.
<i>Adgangs- og optagelseskrav til universitetsuddannelser</i>	Anbefaling 4.1: De specifikke adgangskrav skal være ens for ens uddannelser og omfatte brede grupper af uddannelser.	En arbejdsgruppe med deltagelse af universiteterne har givet de specifikke adgangskrav et serviceeftersyn ud fra samme intention, som ligger i anbefalingen. Serviceeftersynet har resulteret i en justering af adgangsbekendtgørelsen, der trådte i kraft 1. februar 2009.
	Anbefaling 4.2: Der skal lovgivningsmæssigt gives mulighed for at etablere et øget udbud af suppleringsmuligheder på universiteterne.	Gymnasial supplerung udbydes af de gymnasiale institutioner under Undervisningsministeriet. Videnskabsministeriet vurderer, at det vil være uhensigtsmæssigt, at lave om på det.

<b>Indsatsområde</b>	<b>Anbefaling</b>	<b>Status</b>
<i>Blindgyder i uddannelsessystemet.</i>	Anbefaling 5.3: Der skal ske en større geografisk spredning af videre- og efteruddannelsesudbudet, fx diplom/masteruddannelserne. Denne udvikling bør understøttes med forbedring af taxameter for forlagt uddannelse - "off campus"- uddannelse - samt nedsættelse af brugerbetalingen.	Videnskabsministeriet og Undervisningsministeriet har indledt drøftelser i en tværministeriel arbejdsgruppe om sammenhængen mellem videregående uddannelser på de to ministeriers områder. Anbefalingen indgår som et element i disse drøftelser.
<i>Indsats mod frafald på universitetsuddannelserne</i>	Anbefaling 7.1: Der skal iværksættes forskningsbaserede undersøgelser af årsager til det større frafald blandt potentielle mønsterbrydere, herunder iværksættes systematisk datagenerering om årsager til frafald og udarbejdelse af handleplaner for mindskelse af frafald.	Som en del af aftalen om fordelingen af globaliseringsmidlerne til forskning og udvikling fra 5/11 2008 udmøntet ca. 20 mio. kr. til evidensbaseret forskning i metoder til at modvirke social arv i uddannelsessystemet.
<i>Bedre overgang fra kandidat til ph.d.</i>	Anbefaling 8.1: Der skal iværksættes en undersøgelse, som kan forklare den socialt skæve rekruttering til ph.d.-uddannelsen. Undersøgelsen bør inddrage kønsfaktoren.	Som en del af aftalen om fordelingen af globaliseringsmidlerne til forskning og udvikling fra 5/11 2008 udmøntet ca. 20 mio. kr. til evidensbaseret forskning i metoder til at modvirke social arv i uddannelsessystemet.
	Anbefaling 8.6: ErhvervsPhD-ordningen skal defineres bredere og gøres mere administrativt smidig. Desuden skal der gøres en ekstra indsats for at informere både studerende og erhvervslivet om ordningen.	Antallet af nye ErhvervsPhD'er er steget med 40 procent fra 2005 til 2008.  Der er blevet afholdt tre informationsarrangementer om ErhvervsPhD i februar og marts 2009.  Som led i finanslovsaftalen er der afsat 10,5 mio. kr. pr. år fra 2010 til ErhvervsPhD i den offentlige sektor.
<i>Forskning i social uddannelsesmobilitet</i>	Anbefaling 9.1: Der skal afsættes flere midler til empirisk baseret forskning i social uddannelsesmobilitet i forhold til universitetsuddannelserne nationalt og internationalt. Der skal skabes sammenhængende og længerevarende forskningsindsatser på området.	Som en del af aftalen om fordelingen af globaliseringsmidlerne til forskning og udvikling fra 5/11 2008 udmøntet ca. 20 mio. kr. til evidensbaseret forskning i metoder til at modvirke social arv i uddannelsessystemet.

### **Anbefalinger rettet mod Undervisningsministeriet:**

<b>Indsatsområde</b>	<b>Anbefaling</b>	<b>Status</b>
<i>Brobygning mellem ungdomsuddannelserne og universiteterne</i>	Anbefaling 2.2: Praktiske forhold ved de særlige brobygningsarrangementer på de videregående uddannelsesinstitutioner skal koordineres på	Uddannelses- og erhvervsvejledning på de adgangsgivende ungdomsuddannelser hører under Undervisningsministeriets ressort.

	landsplan. Arrangementerne skal finde sted på givne datoer, og der skal oprettes en fælles internetportal med informationer om arrangementerne, hvor eleverne kan melde sig til.	
	Anbefaling 2.3: Deltagelse i brobygning skal være obligatorisk på de gymnasiale ungdomsuddannelser, dvs. at deltagelse skal indgå som en studieaktivitet og ikke give fravær.	
	Anbefaling 2.6: Der skal ske en kortlægning og beskrivelse af best practice i forhold til, hvad ungdomsuddannelsesinstitutionerne gør mht. studiefremmende aktiviteter, der sikrer, at flere end forventet fortsætter i uddannelsessystemet. På de institutioner, der udbyder adgangsgivende uddannelser, bør der sættes særligt fokus på studiefremmende elementer i uddannelsen – fx i rektorernes/direktørernes resultat- og udviklingskontrakter.	
<i>Vejledning ved studievalg</i>	Anbefaling 3.1: Vejledningsaktiviteterne skal tilrettelægges, så det sikres, at alle elever på de gymnasiale ungdomsuddannelser og unge uden for ungdomsuddannelserne får den nødvendige vejledning og information om valg af videregående uddannelser og erhverv.	Uddannelses- og erhvervsvejledning på de adgangsgivende ungdomsuddannelser hører under Undervisningsministeriets ressort.
	Anbefaling 3.2: Vejledningsaktiviteter og -metoder udvikles og tilrettelægges med særlig vægt på grupper med uddannelsesfremmed baggrund.	Uddannelses- og erhvervsvejledning på de adgangsgivende ungdomsuddannelser hører under Undervisningsministeriets ressort.

### Anbefalinger rettet mod universiteterne:

Indsatsområde	Anbefaling	Status
<i>Universiteternes integration i samfundet</i>	Anbefaling 1.1: Universiteterne skal styrke synligheden både lokalt, regionalt og nationalt.	Universiteterne har i forbindelse med det årlige optag omfattende oplysningsvirksomhed og generelt en vejledningspligt over for de studerende.
	Anbefaling 1.2: Universiteterne bør i deres informationsvirksomhed være opmærksomme på forældrene som målgruppe. Gennem en tydeliggørelse af praktiske forhold, procedurer og evt. mulighed for billige boliger kan der skabes	

Indsatsområde	Anbefaling	Status
	tryghed for forældrene. Et væsentligt indsatsområde er, at universiteterne i samarbejde med kommunerne arbejder for, at der kan tilbydes billige boliger til alle kommende studerende.	
<i>Blindgyder i uddannelsessystemet.</i>	Anbefaling 5.1: For at øge andelen, der opnår en universitetsuddannelse, anbefales oprettelse af flere kandidatuddannelser, som ligger i forlængelse af professionsbacheloruddannelserne.	Videnskabsministeriet og Undervisningsministeriet har indledt drøftelser i en tværministeriel arbejdsgruppe om sammenhængen mellem videregående uddannelser på de to ministeriers områder. Anbefalingen indgår som et element i disse drøftelser.
	Anbefaling 5.2: Universiteternes meritgivning skal koordineres, således at der gives ens merit på ens universitetsuddannelser for samme gennemførte uddannelse. Der skal desuden udarbejdes et katalog, der beskriver meritmuligheder mellem universitetsuddannelserne, professionsbacheloruddannelserne og erhvervsakademiuddannelserne.	Afgørelser om merit er universiteternes ansvar. Der blev i 2009 indført meritankenævn. Den foreløbige status for disse viser, at tildelingen af merit forløber tilfredsstillende.  Videnskabsministeriet og Undervisningsministeriet har indledt drøftelser i en tværministeriel arbejdsgruppe om sammenhængen mellem videregående uddannelser på de to ministeriers områder.
<i>Kobling mellem universitetsuddannelserne og efterfølgende beskæftigelse.</i>	Anbefaling 6.1: Aftagerpanelerne skal inddrages i uddannelsernes kommunikation og Studievalgs vejledning vedr. arbejdsmarked og fremtidige jobmuligheder.	Universiteterne bestemmer selv inden for rammerne af universitetsloven, hvordan aftagerpanelernes arbejde tilrettelægges.
	Anbefaling 6.2: Der skal etableres en internetbaseret database med information om, hvilket job man realistisk set kan få med en given uddannelse, og hvilke uddannelser, der realistisk set fører til et givet job. Det kan evt. ske via universiteternes allerede eksisterende Alumne-netværk.	Uddannelsesguiden – <a href="http://www.ug.dk">www.ug.dk</a> – og universiteternes hjemmesider orienterer om efterfølgende beskæftigelse.
	Anbefaling 6.3: Universiteterne og regionerne bør samarbejde om udviklingen af universiteternes erhvervskontakt herunder fx studiejob og praktik.	Anbefalingen er en væsentlig opgave for aftagerpanelerne.
	Anbefaling 6.4: Universiteterne skal kunne tilbyde mulighed for praktikophold på alle uddannelser.	Uddannelsesreglerne giver allerede i dag mulighed for praktikforløb på alle universitetsuddannelser. På universitetsområdet kaldes et sådant forløb normalt ”projektforløb” for at indikere at der skal gennemføres et projekt på virksomheden, som efterfølgende skal vurderes med henblik på at kunne indgå som en del af universitetsuddannelse. Det er centralt at understrege at det faglige niveau på uddannelsen skal fastholdes, samtidigt med at en tættere kontakt mellem virksomheder og universitetsstuderende tilstræbes.

Indsatsområde	Anbefaling	Status
	Anbefaling 6.5: Gæstelærere fra erhvervslivet bør inddrages i undervisningen – i form af både private og offentlige aftagere.	Der er i dag ingen hindringer for at benytte gæstelærere fra erhvervslivet – universiteterne anvender muligheden i varierende grad. Det er vigtigt, at det faglige niveau og den forskningsbaserede uddannelse fastholdes.
<i>Indsats mod frafald på universitetsuddannelserne</i>	Anbefaling 7.2: Der skal foretages en kortlægning og beskrivelse af best practice i universiteternes studievejledning og en løbende evaluering af den faglige vejledning, studievejledningen og karrierevejledningen – og sammenhængen her imellem – på universiteterne.	Det er Videnskabsministeriets opfattelse, at anbefalingen vedrørende evalueringen af vejledningen hører under universiteternes ansvar for vejledning af de studerende.
	Anbefaling 7.3: Universiteterne skal styrke vejledningen i begyndelsen af bacheloruddannelserne, fx gennem mentorordninger, tutorer og integration af den faglige vejledning og studievejledningen, som det kendes fra problemorienteret projektarbejde.	<p>Det 1. år på bacheloruddannelsen er centralt. Det er generelt op til universiteterne selv at tilrettelægge undervisning og vejledning. I forbindelse med Velfærdsaftalen er der indført:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Styrket studievejledning, særligt for frafaldstruede studerende</li> <li>• tættere kobling mellem eksamen og undervisning</li> </ul> <p>Derudover er der blevet tilført 213 mio. kr. 2007-2009 til bl.a. disse formål i forbindelse med forhandlingen af GLO-puljen.</p>
	Anbefaling 7.4: Universitetsstudier, hvor akademisk skriftlig fremstilling, sprog og metode ikke er integreret i undervisningen, bør tilbyde førsteårsstuderende kurser i dette. Disse forløb kan evt. forestås af ældre studerende.	<p>Tilrettelæggelsen af undervisningen hører under universiteternes faglige selvstyre.</p> <p>Universiteterne er opmærksomme på temaet om social arv.</p>
	Anbefaling 7.5: Differentierede undervisnings- og eksamensformer, fx med inddragelse af eksemplarisk indlæring, skal bruges på både bachelor- og kandidatuddannelserne.	Tilrettelæggelsen af undervisningen hører under universiteternes faglige selvstyre. I forbindelse med velfærdsaftalen blev der som nævnt lagt op til en styrkelse af vejledningen generelt og i aftalen om globaliseringspuljen for 2007-2009 blev der afsat 213 mio. kr. til styrke den pædagogiske indsats herunder <u>ændring af undervisningsformerne</u> , styrket vejledning samt pædagogiske efteruddannelse af underviserne
	Anbefaling 7.6: Studievejledningen skal være mere opsøgende, også før de studerende identificeres som ”frafaldstruede”.	<p>Der er ikke taget konkrete initiativer i Videnskabsministeriet, hvad angår denne anbefaling, da selve tilrettelæggelsen af vejledningen er universiteternes eget ansvar.</p> <p>I forbindelse med velfærdsaftalen blev der lagt op til en styrkelse af vejledningen generelt og i aftalen om globaliseringspuljen for 2007-2009 blev der afsat 213 mio. kr. til styrke den pædagogiske indsats herunder <u>ændring af undervisningsformerne, styrket vejledning</u> samt pædagogiske efteruddannelse af underviserne.</p>
	Anbefaling 7.7: I forbindelse med tilrettelæggelsen af de første år på bacheloruddannelsen skal det	Tilrettelæggelsen af undervisningen hører under universiteternes faglige selvstyre.

Indsatsområde	Anbefaling	Status
	sikres, at de studerende indgår i en faglig og social sammenhæng, fx holdundervisning og problemorienteret projektarbejde i grupper. Deltagelse i undervisningen skal være obligatorisk. Dette skal danne udgangspunkt for en progression mod øget selvstændighed i løbet af uddannelsen.	
<i>Bedre overgang fra kandidat til ph.d.</i>	Anbefaling 8.2: Informationsniveauet om ph.d.-uddannelserne skal styrkes, både hvad angår uddannelsernes indhold/form og efterfølgende erhvervsmuligheder, så en ph.d.-uddannelse fremstår tydeligt som en reel og tilgængelig mulighed for de kandidatstuderende, der har evnerne. Der skal desuden laves målrettet information i forhold til kvinder.	Det øgede antal ph.d.-stipendier sætter fokus på informationen og rekrutteringen af ph.d.'er.
	Anbefaling 8.3: Der skal være mere opsøgende udvælgelse af kandidater til ph.d.-uddannelserne især blandt kvindelige studerende, bl.a. via specialevejlederen, men også gerne tidligere på kandidatuddannelsen.	Der er ikke taget konkrete initiativer i Videnskabsministeriet, hvad angår denne anbefaling.
	Anbefaling 8.4: Vejledningen skal generelt styrkes, og den skal bidrage til opbygning af den studerendes faglige og sociale netværk under ph.d.-forløbet.	De nye ph.d.-skoler skal medvirke til, at der opbygges et solidt fagligt miljø. Det er endnu for tidligt at vurdere effekten heraf.  Det fremgår af ph.d.-bekendtgørelsen, der trådte i kraft 1. februar 2008, at der skal laves individuelle ph.d.-forløbsplaner for den ph.d.-studerende, som bl.a. skal indeholde en aftale om vejledningens form og en plan for den studerendes deltagelse i aktive forskermiljøer. Effekten af disse forløbsplaner kendes ikke endnu.  Videnskabsministeriet vil desuden inddrage anbefalingen i en analyse af vejledningen på ph.d.-området.
	Anbefaling 8.5: Universiteterne skal styrke beskæftigelsesmulighederne for de ph.d.-studerende bl.a. gennem kortere ansættelsesforløb mellem afsluttet ph.d.-uddannelse og lektoransættelse.	Videnskabsministeriet har iværksat en generel evaluering af post.doc forløbene